

Til lovforslag nr. L 171. Betænkning afgivet af Landbrugs- og Fiskeriudvalget den 18. maj 1994

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til landbrugsministeren, som denne har besvaret skriftligt. Et af udvalgets spørgsmål og landbrugsministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Der er af landbrugsministeren og nogle mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Bjerrum, Jørgen, Ribe,
Danmarks Naturfredningsforening,
Dansk Erhvervsgartnerforening,
Dansk Erhvervsjordbrug,
Danske Familielandbrug,
Dansk Pelsdyravler Forening,
Danske Slagterier,
Danske Svineproducenter,
De Danske Landboforeninger,
Det Danske Fjerkræraad,
DPL Invest,
Kommunernes Landsforening,
Landbrugsraadet,
Landsforeningen Økologisk Jordbrug,
Landsudvalget For Svin,
Nørlundfonden og
Præstø Amts Landboforening.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Centrum-Demokraternes, Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af landbrugsministeren stillede ændringsforslag.

Flertallet bemærker, at en landbrugsbedrift kan bestå af en eller flere landbrugsejendomme. Loven sætter rammer for samdrift af ejede og/eller forpagtede ejendomme og arealer. Landbrugslovens bestemmelser knytter sig som hovedregel til den enkelte landbrugsejendom. Det gælder således også kravet om egen jord.

Flertallet understreger, at hovedsigtet med lovforslaget er at sikre en større fleksibilitet med hensyn til tilkøb og frasalg af en landbrugsbedrifts produktionsenheder, bl.a. for at lette unge landmænds adgang til etablering og give ældre landmænd en mulighed for gradvis aftrapning. Forudsætningen herfor er, at besætningsgrænse og krav til egen jord knyttes til den enkelte landbrugsejendom.

Ved landbrugsministerens ændringsforslag tydeliggøres ønsket om at skabe mere stabile produktionsenheder, hvor der er sammenhæng mellem produktion og produktionsgrundlag. Dette vil tillige medvirke til at fremme en hensigtsmæssig ejendomsstruktur og jordarrangering, som er et af landbrugslovens formål.

Forbedring af arronderingsforholdene har betydning for omkostningerne i primærproduktionen i kraft af besparelser i transportomkostninger, mindre landbrugstrafik på det offentlige vejnet og større fleksibilitet i tilrettelæggelsen af produktionen på den enkelte ejendom. Forbedring af produktionsøkonomien på den enkelte ejendom har afsmittende positiv effekt på samfundsøkonomien.

Et *mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres og Fremskridtspartiets medlemmer af

udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede ændringsforslag samt med de af landbrugsministeren stillede ændringsforslag nr. 1, 44 og 52.

Mindretallets mål for landbrugserhvervet er at give det så frie udfoldelsesmuligheder som muligt.

Konkurrencesituationen for fødevarerproduktionen tegner til at blive hårdere i årene fremover. Ikke mindst set i lyset af GATT-aftalens intentioner om at reducere den direkte støtte og eksportsubsidierne, som mindretallet støtter, vil landbrugsloven skulle give den fornødne frihed til at fremme den omstillingsproces, der er en konsekvens af de vedtagne beslutninger i EU og GATT.

Lovforslaget med de af landbrugsministeren stillede ændringsforslag afspejler, at regeringspartierne vil bruge landbrugsloven til at regulere udviklingen i landdistrikterne. Dette underbygges af landbrugsministerens svar på en række spørgsmål, som er stillet under udvalgsarbejdet.

Mindretallet ønsker, at landdistrikternes forhold skal løses på en anden måde og med andre midler end gennem landbrugsloven. Der ligger allerede forslag herom på Folketingets bord, bl.a. forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme (L 145) og forslag til folketingsbeslutning om en bæredygtig vækst og udvikling i landsbyer og landdistrikter (B 42).

Mindretallet lægger vægt på, at landbrugsloven ikke alene vedtages med et bredt flertal, men også, at loven er i overensstemmelse med erhvervets ønsker og behov.

For første gang i dette århundrede har de tre landbrugsorganisationer, De Danske Landboforeninger, Dansk Familielandbrug og Dansk Erhvervsjordbrug, fundet sammen i et fælles forslag til ændring af landbrugsloven.

Folketinget begår en historisk fejltagelse, hvis der ikke tages hensyn til denne fælles indstilling.

Mindretallet har tilsvarende bestræbt sig på at udarbejde ændringsforslag, der på den ene side viser vilje til at bøje synspunkterne mod hinanden og på den anden side tage størst muligt hensyn til organisationernes fælles indstilling.

Mindretallet har derfor stillet en række ændringsforslag, som vil kunne rette op på en del

af skævhederne i lovforslaget og skabe størst mulig enighed om loven.

Mindretallet vil også gennemføre ændringer af lovens administration, men landbrugsministeren har frarådet mindretallet at sætte dem ind i lovtæksten gennem ændringsforslag, da der er tale om retningslinjer, som mere naturligt hører hjemme i forskrifter for administrationen af loven.

Uanset lovforslagets bemærkninger til de under § 1, nr. 5, foreslåede ændringer finder mindretallet, at det ved fastsættelse af regler i medfør af den foreslåede affattelse af § 7, stk. 5, skal sikres:

at lovligt etablerede bedrifter først omfattes af skærpede krav om »egen jord« ved besætningsudvidelser på 25 dyreenheder,

at kravet om »egen jord« fraviges, for så vidt angår pelsdyrfarme og fjerkræbesætninger, og at der ikke fastsættes noget loft over antal dyreenheder, men at der fastsættes regler om, at det jordtilliggende, som harmonireglerne kræver for bedrifter over 500 dyreenheder, skal ejes eller forpagtes.

For så vidt angår fastsættelsen af regler for dispensationspraksis ved afstandsregler ved køb af ejendom nr. 2 og 3, skal der inden for afstande op til 15 km tilrettelægges en noget mere lempelig dispensationspraksis end hidtil.

Et *andet mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men vil stemme for de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Mindretallets overordnede holdning til lov om landbrugsejendomme er at sikre landmanden et økonomisk bæredygtigt grundlag og sikre, at erhvervet giver en positiv afsmittning i samfundet med hensyn til beskæftigelse og eksport.

Endvidere ønsker SF at sikre, at lovens afledte virkninger ikke får en negativ virkning på miljøet, samt at lovens udformning ikke er medvirkende til spekulationsopkøb og en uhensigtsmæssig strukturudvikling.

Mindretallet konstaterer, at strukturpresset gennem de sidste 20 år har været tiltagende ikke mindst på grund af EF's støtteordninger, ordninger, der oprindeligt var tænkt som et instrument til sikring af billige fødevarer i rigelige mængder til EF-landenes befolkninger.

Mindretallet konstaterer, at støtteordningerne ikke har formået at skabe en rimelig indkomst for de mindste landbrug. Samtidig er der sket en stærk kapitalisering inden for de eksisterende brug.

Mindretallet har stillet en række ændringsforslag, idet et uforholdsmæssigt højt antal dyreenheder, fortrinsstilling til suppleringsjord, sammenlægningsgrænse og antal ejendomme på ingen måde vil redde erhvervet.

Mindretallets opfattelse er, at lovens udformning medvirker til en u hensigtsmæssig udvikling. Derfor må det efter SF's opfattelse sikres, hvis landbrugsproduktionen skal have en økonomisk og bæredygtig fremtid, at et helhedssyn bliver det bærende element, omfattende udviklingen i landdistrikterne, beskæftigelsen, produktudviklingen, miljøforholdene, mangfoldigheden, alternative ejerformer og et glidende generationsskifte.

Ændringsforslag

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af SF):

Til titlen

1) Efter »landbrugsejendomme« indsættes ordene: »og lov om miljøbeskyttelse«.

Til § 1

Af et *mindretal* (KF, V og FP):

2) I den under *nr. 4* foreslåede ændring af § 5 ændres »§ 13, stk. 8« til: »§ 13, stk. 7«.

Af et *mindretal* (SF):

3) I den under *nr. 5* foreslåede affattelse af § 7 udgår i *stk. 1* »4 og«.

Af et *mindretal* (KF, V og FP):

4) I den under *nr. 5* foreslåede affattelse af § 7 udgår i *stk. 1* »og 2«.

Af et *mindretal* (SF):

5) I den under *nr. 5* foreslåede affattelse af § 7, *stk. 5*, affattes *nr. 1* således:

»1) begrænsning af dyreholdet til maksimalt 250 dyreenheder på den enkelte ejendom,«.

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, CD, RV og KRF):

6) I den under *nr. 5* foreslåede affattelse af § 7, *stk. 5*, affattes *nr. 2* således:

»2) krav til andel af egen jord for ejendomme med husdyrhold,«.

Af et *mindretal* (SF):

7) Efter *nr. 5* indsættes som nyt nummer:

»01. I § 7 a, *stk. 2, nr. 2*, ændres »§ 12, stk. 2« til: »§ 12, stk. 3«.

8) Efter *nr. 6* indsættes som nyt nummer:

»02. I § 8, *stk. 3, 1. pkt.*, udgår », jf. dog *stk. 4*«.

9) *Nr. 7* affattes således:

»7. § 8, *stk. 4*, ophæves.

Stk. 5-7 bliver herefter *stk. 4-6*«.

10) Efter *nr. 7* indsættes som nyt nummer:

»03. I § 8, *stk. 6*, der bliver *stk. 5*, ændres »stk. 1-4« til: »stk. 1-3«.

Af et *mindretal* (KF, V og FP):

11) Efter *nr. 7* indsættes som nyt nummer:

»04. § 9 affattes således:

»§ 9. Landbrugsejendomme, der tilhører samme ejer, og landbrugsejendomme, der forpagtes, kan uanset § 7, *stk. 1*, drives sammen, hvis afstanden mellem ejendommenes jorder ikke overstiger 10 km. Afstanden regnes ad den benyttede vej fra bygningerne på den ejendom, hvor driftslederen bor, til hver enkelt jordlod af de øvrige ejendomme, der indgår i samdriften. Der ses bort fra vedvarende græsningsarealer og arealer som anført i § 13, *stk. 6*.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan fravige afstandsgrænsen på 10 km i *stk. 1* indtil 25 km.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 7, *stk. 1* og 2, finder anvendelse på den samlede driftsenhed, og § 8, *stk. 1* og 2, finder anvendelse, for så vidt angår beboelsesbygningerne på samtlige samdrevne ejendomme, jf. dog § 8, *stk. 4*«.

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, CD, RV og KRF):

12) Efter nr. 7 indsættes som nyt nummer:
»05. I § 9, stk. 1, nr. 2, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»En af disse ejendomme kan erstattes af flere ejendomme eller dele af ejendomme, som tilsammen ikke overstiger 30 ha.««

Af et *mindretal* (SF):

13) Efter nr. 7 indsættes som nyt nummer:
»06. I § 9, stk. 1, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) Arealet af de samdrevne jorder må ikke overstige 125 ha. Der ses bort fra arealer som anført i § 13, stk. 6.««

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, CD, RV og KRF):

14) Efter nr. 7 indsættes som nyt nummer:
»07. § 9, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 gælder også dele af ejendomme, der forpagtes. Hver enkelt del af en ejendom, bortset fra det i stk. 1, nr. 2, 2. pkt., anførte, medregnes som en ejendom i det samlede antal.««

Af et *mindretal* (SF):

15) Efter nr. 7 indsættes som nye numre:
»08. I § 9, stk. 3, nr. 2, ændres »stk. 1, nr. 2.« til: »stk. 1, nr. 2 og 3.«

09. I § 9, stk. 4, udgår », jf. dog § 8, stk. 4«.

010. I § 9, stk. 5, ændres »stk. 1, nr. 2,« til: »stk. 1, nr. 2 og 3,«.

Af et *mindretal* (KF, V og FP):

16) Efter nr. 7 indsættes som nyt nummer:
»011. I § 11, stk. 1, nr. 3, indsættes efter »mere end 30 ha,« ordet: »og«, i § 11, stk. 1, nr. 4, ændres »regnet som anført i § 9, stk. 1, nr. 1, og« til: »regnet som anført i § 9, stk. 1,«, og § 11, stk. 1, nr. 5, ophæves.«

Af et *mindretal* (SF):

17) I den under nr. 8 foreslåede affattelse af § 11, stk. 2, udgår ordene », eller til et selskab, der opfylder betingelserne i § 20, stk. 1.«.

Af et *mindretal* (KF, V og FP):

18) I den under nr. 8 foreslåede affattelse af § 11, stk. 2, ændres »§ 9, stk. 1, jf. stk. 2,« til: »§ 9, stk. 1,«.

Af et *mindretal* (SF):

19) Efter nr. 8 indsættes som nyt nummer:
»012. I § 11, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Aftalen skal tinglyses, hvis ejendommens areal overstiger 5 ha og aftalen ikke er omfattet af § 3 i tinglysningsloven.««

Af et *mindretal* (KF, V og FP):

20) Efter nr. 8 indsættes som nyt nummer:
»013. I § 12, stk. 1, nr. 1, ændres »§ 9, stk. 1 og 2,« til: »§ 9, stk. 1,«, og »§ 11, stk. 1, nr. 1, 2, 4 og 5,« ændres til: »§ 11, stk. 1, nr. 1, 2 og 4,«.

Af et *mindretal* (SF):

21) Efter nr. 8 indsættes som nyt nummer:
»014. I § 12 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. En aftale om forpagtning eller leje af et areal på mere end 5 ha af en landbrugsejendom skal opfylde betingelserne i § 11, stk. 3.«
Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.«

22) Nr. 9 udgår.

23) I den under nr. 10 foreslåede affattelse af § 13, stk. 2, nr. 3, *litra a*, ændres », § 18 a, stk. 2 og 3, og § 20, stk. 1,« til: »og § 18 a, stk. 2 og 3,«.

24) I den under nr. 12 foreslåede affattelse af § 13, stk. 3, ændres »70 ha« til: »50 ha«.

Af et *mindretal* (KF, V og FP):

25) I den under nr. 12 foreslåede affattelse af § 13, stk. 3, affattes nr. 1 således:

»1) ejeren af en nærliggende landbrugsejendom har behov for suppleringsjord for at skabe harmoni i en bedrift med en væsent-

lig animalsk produktion eller for at skabe et passende forhold mellem produktionsanlæg og jordtilliggende i en bedrift med en væsentlig specialproduktion.«

Af et *mindretal* (SF):

26) I den under nr. 12 foreslåede affattelse af § 13, stk. 3, ændres i nr. 2 »1 km« til: »2 km«.

27) I den under nr. 12 foreslåede affattelse af § 13, stk. 3, ændres i nr. 3 »70 ha« til: »50 ha«.

Af et *mindretal* (KF, V og FP):

28) I den under nr. 12 foreslåede affattelse af § 13, stk. 3, indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:

»4) den pågældende ejer opfylder betingelserne om jordbrug som hovederhverv efter regler, der fastsættes af landbrugsministeren,«.

Nr. 4 og 5 bliver herefter nr. 5 og 6.

29) I den under nr. 13 foreslåede ændring af § 13, stk. 4, ændres »nr. 1-5« til: »nr. 1-6«.

30) Nr. 14 udgår.

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, CD, RV og KRF):

31) Det under nr. 14 foreslåede § 13, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Hvis ansøgeren selv har behov for arealet for at skabe harmoni i bedriften mellem besætning og jordtilliggende, suppleringsjorden ligger inden for en vejafstand på 1 km fra bygningerne på ansøgerens ejendom og ejendommen ikke efter suppleringen vil overstige 150 ha, kan sammenlægning dog kun nægtes efter stk. 3, jf. stk. 4, hvis den, der ønsker fortrinsstilling, har behov for arealet for at skabe harmoni i en bedrift med en animalsk produktion eller for at skabe et passende forhold mellem produktionsanlæg og jordtilliggende i en bedrift med en væsentlig specialproduktion.«

32) Efter nr. 14 indsættes som nyt nummer: »015. I § 13, stk. 5, der bliver stk. 6, indsættes efter »stk. 1-3«: »og stk. 5.«

Af et *mindretal* (SF):

33) Efter nr. 15 indsættes som nyt nummer: »016. I § 14 udgår »og 4.«

34) Nr. 17 affattes således: »17. I § 16, stk. 3, nr. 5, ændres »70 ha« til: »50 ha.«

Af et *mindretal* (KF, V og FP):

35) I den under nr. 17 foreslåede affattelse af § 16, stk. 3, ændres i nr. 4 »§ 9, stk. 1, nr. 1,« til: »§ 9, stk. 1,«.

36) Nr. 18 udgår.

Af et *mindretal* (SF):

37) Nr. 19 udgår.

Af et *mindretal* (KF, V og FP):

38) Efter nr. 19 indsættes som nyt nummer: »017. I § 17 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Uanset bestemmelserne i § 16 kan en person, der er beslægtet med ejeren i sidelinje så nær som søskende og disses børn, erhverve adkomst på en ejendom, for hvilken der i tingbogen er foretaget notering som anført i § 17 b, stk. 1, hvis betingelserne i stk. 1, nr. 1, 2, 4 og 5, er opfyldt.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.«

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, CD, RV og KRF):

39) Efter nr. 19 indsættes som nyt nummer: »018. § 18, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Landbrugsministeren kan meddele tilladelse i særlige tilfælde, hvor erhververen på grundlag af tidligere beskæftigelse eller anden uddannelse end den, der kræves i henhold til § 16, stk. 1, nr. 6, må antages at være kvalificeret til at forestå driften af den pågældende ejendom, eller når forholdene i øvrigt taler for det.«

Af et *mindretal* (SF):

40) Nr. 20 udgår.

41) Nr. 22 affattes således:

»22. I § 18, stk. 6, 1. pkt., ændres »70 ha« til: »50 ha«.

Af et mindretal (KF, V og FP):

42) I den under nr. 22 foreslåede affattelse af § 18, stk. 6, ændres »har ønske om suppleringsjord« til: »har behov for suppleringsjord«.

43) Nr. 23 udgår.

Af landbrugsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af SF):

44) Efter nr. 23 indsættes som nyt nummer:

»019. I § 18 indsættes som stk 8:

»Stk. 8. Reglerne om fortrinsstilling i stk. 6 og 7 kan dog ikke bringes i anvendelse, hvis den eller de ejendomme, der ønskes erhvervet, er under eller vil blive nedbragt under en størrelse, hvor kravet til egen jord, jf. bestemmelser fastsat i medfør af § 7, stk. 5, ikke kan opfyldes.«

Af et mindretal (SF):

45) Nr. 24 udgår.

46) Nr. 26 udgår.

47) Efter nr. 26 indsættes som nyt nummer:

»020. I § 18 a, stk. 5, udgår ordene »eller ejer en person aktier eller anpartar, der repræsenterer flertallet af stemmerne i et selskab, der ejer en landbrugsejendom, jf. § 20, stk. 1.«.

48) Nr. 27 affattes således:

»27. § 20 ophæves.«

49) Efter nr. 27 indsættes som nyt nummer:

»021. § 21, stk. 1, affattes således:

»Erhvervelse af adkomst på en landbrugsejendom eller part i en sådan, der er beliggende i landzone, kræver landbrugsministerens tilladelse, såfremt erhververen er et selskab, en forening eller anden sammenslutning eller fællesskab, en offentlig eller privat institution, en stiftelse, et legat eller en udenlandsk offentlig myndighed, jf. dog stk. 3.«

50) I den under nr. 33 foreslåede affattelse af § 33, stk. 1, ændres i nr. 1 »§ 8, stk. 1-4« til: »§ 8, stk. 1-3«, og »§ 20, stk. 1 og 2,« udgår.

Af et mindretal (KF, V og FP):

51) I den under nr. 33 foreslåede affattelse af § 33, stk. 1, ændres i nr. 2 »§ 9, stk. 3,« til: »§ 9, stk. 2,«, »§ 13, stk. 1 og 7,« til: »§ 13, stk. 1 og 6,«, »§ 18, stk. 1-4, 6 og 7,« ændres til: »§ 18, stk. 1-4 og 6,«, og i nr. 3 udgår »§ 9, stk. 5,«.

Til § 3

Af landbrugsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af SF):

52) Stk. 1 affattes således:

»Stk. 1. Tidspunktet for lovens eller dele af lovens ikrafttræden fastsættes af landbrugsministeren.«

Af et mindretal (SF):

53) I stk. 4 udgår »§ 8, stk. 4, og« og », nr. 7, og«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Da lovforslagets § 2 indeholder forslag til ændring af lov om miljøbeskyttelse, bør dette afspejles i titlen.

Til nr. 2, 25, 30 og 36

Efter forslaget vil fortrinsstilling til suppleringsjord kun kunne gøres gældende af landmænd, der ejer under 70 ha, og som har harmoniproblemer.

Til nr. 3, 8, 9, 10, 15, 32, 50 og 53

Bestemmelsen i lovens § 8, stk. 4, om bygningsløse ejendomme foreslås ophævet. Ændringsforslag nr. 13 er en følge af det under nr. 9 og 13 stillede ændringsforslag til §§ 8 og 9.

Til nr. 4, 11, 16, 18, 20 og 35

Begrænsningen på antallet af landbrugsejendomme, der kan indgå i samdrift (maksimalt 5), foreslås ophævet.

Til nr. 5

Uanset lovforslagets bemærkninger til de under nr. 5 foreslåede ændringer foreslås det præciseret i lovens tekst, at besætningsstørrelsen på den enkelte landbrugsejendom ikke må overstige 250 dyreenheder.

Til nr. 6

Ændringsforslaget præciserer, at de krav om egen jord, der påregnes fastsat, skal gælde for den enkelte ejendom med husdyrhold.

Det er hensigten at udforme reglerne således, at 25 pct. af kravet til egen jord kan opfyldes af jord fra en anden ejendom, som husdyrproducenten ejer, eller af tinglyste aftaler, der sikrer, at husdyrproducenten til enhver tid kan dokumentere at disponere over det pågældende areal til udbringning af husdyrgødning 5 år frem i tiden.

I bemærkningerne til nr. 5 i lovforslaget er det anført, at det er hensigten at give en frist på ikke under 6 år til opfyldelse af krav til andelen af egen jord for husdyrproducenter. Dette ændres, og det er i stedet hensigten, at bestemmelserne om krav til andelen af egen jord skal indeholde følgende:

I tilfælde, hvor der opnås tilladelse til udvidelse ud over 500 dyreenheder på en ejendom, skal kravet om egen jord (hele det nødvendige harmoniareal) opfyldes straks.

For så vidt angår ejendomme, for hvilke en besætningsudvidelse forudsætter godkendelse efter regler i henhold til kapitel V i lov om miljøbeskyttelse, men som efter udvidelse ikke vil overstige 500 dyreenheder, skal kravet om egen jord opfyldes senest 1 år efter udvidelsen, såfremt udvidelsen udgør mere end 25 dyreenheder.

Det er herudover hensigten at udforme bestemmelserne om krav til egen jord således, at de for eksisterende lovlig husdyrproduktion vil få virkning 3 år efter ejerskifte. Ved besætningsudvidelser med mere end 25 dyreenheder efter ejerskifte skal kravet om egen jord opfyldes senest 1 år efter udvidelsen.

I forhold til bestemmelserne om egen jord regnes glidende generationsskifte for ejerskifte, når den hidtidige ejer har afhændet 50 pct. eller mere af ejendommen, ligesom udskiftning af landmanden i et § 20-selskab regnes for ejerskifte. Ægtefællens fortsættelse af eksisterende

produktion regnes i denne forbindelse ikke for ejerskifte.

For driftsfællesskaber er ejerskifte på den ejendom, hvor besætningen findes, af betydning i denne sammenhæng.

Ovenstående bemærkninger træder i stedet for det i lovforslaget anførte om en frist på ikke under 6 år fra lovens ikrafttræden til at opfylde krav til andelen af egen jord for de bedrifter, der ikke allerede opfylder dette krav.

Til nr. 7, 19 og 21

Det foreslås, at forpagtningsaftaler skal tinglyses, idet kravet om forpagtning vil styrke mulighederne for kontrol og tilsyn med overholdelse af reglerne.

Kravet om tinglysning gælder dog ikke for forpagtningsaftaler, der er omfattet af tinglysningslovens § 3, hvorefter brugsrettigheder, der ikke er stiftet på længere vilkår end de sædvanlige, er gyldige mod enhver uden tinglysning. Kravet gælder heller ikke ved forpagtning eller leje af ejendomme og arealer mindre end 5 ha.

Til nr. 12 og 14

Reglerne for samdrift foreslås lempet, således at det inden for de gældende afstandsgrænser i et vist omfang bliver muligt at drive arealer fra mere end 5 landbrugsejendomme. Ved opgørelsen af antallet af samdrævne ejendomme vil én af de 5 kunne erstattes af flere ejendomme eller dele af ejendomme, hvis blot summen af disse arealer ikke overstiger 30 ha.

Til nr. 13 og 15

Der foreslås en arealgrænse på 125 ha ved forpagtning og samdrift svarende til reglerne ved sammenlægning af landbrugsejendomme i lovens § 13, stk. 1. På samme måde som ved sammenlægning ses der bort fra arealer som anført i § 13, stk. 6. Ændringsforslag nr. 13 er en følge af de under nr. 9 og 13 stillede ændringsforslag til §§ 8 og 9.

Til nr. 17, 23, 47, 48 og 49

Bestemmelserne i lovens § 20 om aktieselskabers og anpartsselskabers erhvervelse af landbrugsejendomme foreslås ophævet, idet reglerne giver mulighed for fjerneje.

Til nr. 22

Den gældende arealgrænse på 125 ha ved sammenlægning fastholdes.

Til nr. 24, 26 og 27

Det foreslås, at grænsen for fortrinsstilling skal være 50 ha.

Med hensyn til afstandsgrænsen på 2 km ved sammenlægning ønskes den samme afstandsgrense fastsat, når der gøres brug af fortrinsstilling, idet mindre ejendomme ellers risikerer at komme i klemme i forhold til store landbrug.

Til nr. 28 og 29

Med hensyn til fortrinnsstillingen forudsættes det, at den pågældende landmand har minimum 900 timers arbejde på den bedrift, som der søges suppleringsjord til.

Til nr. 31

Den foreslåede ændring i § 13, stk. 5, indebærer en styrkelse af fortrinnsstillingen, idet den primære køber (med harmonibehov) kun kan tilsidesætte fortrinnsstillede, der opfylder betingelserne i § 13, stk. 3, jf. stk. 4, hvis suppleringsjorden ligger inden for en vejafstand på 1 km fra bygningerne på ansøgerens ejendom, og hvis ejendommen efter suppleringen ikke overstiger 150 ha.

Arealgrænsen sikrer således, at adgangen for bedrifter med aktuelt harmonibehov til at overskride sammenlægningsgrænsen på 150 ha ikke er mulig, hvis der er mindre bedrifter, der opfylder betingelserne for fortrinnsstilling.

Til nr. 32

Ændringen er en følge af nr. 31.

Til nr. 34, 37, 40, 41, 45 og 46

To-ejendoms-reglen i den eksisterende lov fastholdes. Fortrinnsstilling skal dog undersøges, hvis erhververen kommer til at eje mere end 50 ha.

Til nr. 38

Forslaget har til formål at lette overdragel-

sen af frikøbte ejendomme og familieejendomme til ejerens søskende og søskendebørn.

Til nr. 39

Ved den foreslåede ændring af dispensationsbestemmelsen i § 18, stk. 2, ophæves de gældende regler for dispensation fra uddannelseskrauet («bæltebestemmelsen»), hvorefter arealgrænsen på 30 ha i almindelighed kan fraviges op til 50 ha, medmindre særlige forhold taler imod det.

Der kan herefter kun meddeles tilladelse til erhvervelse af en landbrugsejendom over 30 ha med dispensation fra uddannelseskrauet, når forholdene taler for det.

Forslaget tilsigter en vis stramning af gældende praksis inden for intervallet fra 30-50 ha samtidig med, at arealgrænsen på 50 ha ophæves.

Ved vurderingen af, om der kan meddeles tilladelse, skal der tages hensyn til forholdene i den konkrete situation, herunder såvel erhververens kvalifikationer som ejendommens størrelse og karakter.

Der kan også, som hidtil, tages hensyn til regionale forhold, herunder ejendoms- og bedriftsstrukturen i området og jordernes bonitet.

Ved afgørelsen vil det ud fra en konkret vurdering kunne tale for en tilladelse, at erhververen har en vis uddannelse eller praktisk erfaring inden for landbrug, skovbrug, gartneri m.v., og at ejendommen er egnet til den påtænkte driftsform.

Det kan også tale for en tilladelse, at der ikke i området er efterspørgsel efter landbrugsejendomme af den omhandlede størrelse og karakter fra personer, der opfylder uddannelseskrauet, og at der heller ikke er efterspørgsel efter suppleringsjord til sammenlægning med bestående landbrug.

Til nr. 42 og 43

Ændringsforslagene har sammenhæng med de foreslåede ændringer af fortrinsreglerne i lovens § 13, jf. bemærkningerne til nr. 25 og 30.

Til nr. 44

Den foreslåede bestemmelse i § 18, stk. 8, skal sikre, at anvendelse af reglerne om fortrinnsstilling ikke vil kunne medføre, at der i

forbindelse med erhvervelse af en husdyrejendom kan stilles krav om afgivelse af suppleringsjord til en husdyrproducent, som ejer under 70 ha og gør fortrinsstilling gældende, hvis førstnævnte ejendom vil blive nedbragt under en størrelse, hvor kravet til egen jord ikke kan opfyldes.

Det gælder f.eks. i en situation, hvor en husdyrproducent erhverver en ejendom nr. 2 eller nr. 3, der er indrettet til en harmonisk husdyrproduktion, eller i en situation, hvor en husdyrbedrift bestående af 2 eller 3 ejendomme ønskes overdraget som en samlet driftsenhed.

Til nr. 51

Ændringsforslaget er en følge af de foreslåede ændringer i lovens §§ 9 og 13.

Til nr. 52

Lovforslaget er baseret på lov om landbrugsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 504 af 17. juli 1989, som ændret ved § 15 i lov nr. 138 af 7. marts 1990 og lov nr. 1106 af 22. december 1993 om ophørsstøtte til jordbrugere. Da tidspunktet for ophørsstøttelovens ikrafttræden ikke er endeligt fastlagt, er det nødvendigt at have mulighed for senere ikrafttræden af lovforslaget eller dele af dette.

Henrik Dam Kristensen (S) Henning Nielsen (S) nfm. Erling Christensen (S)

Eva Fatum (S) Bjarne Laustsen (S) Henning Gjellerod (S) Svend Aage Jensen (CD)

Hans Larsen-Ledet (RV) Lysholm Christensen (KRF) Rønholt (KF) Grove (KF)

Jens Jørgensen (KF) Mejdahl (V) Tørnæs (V) Sønderby (V) fmd. Niels Højland (FP)

Birthe Hansen (SF)

Et af udvalgets spørgsmål til ministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 44:

»Vil ministeren stå inde for, at 6. april-aftalen med landbruget er opfyldt, således at man ikke længere med henvisning til harmoniproblemer kan »bygge sig« til mere jord?

Dette gælder både fortrinsstillingen under 70 ha og sammenlægningsgrænsen på 150 ha.«

Svar:

I aftalen af 6. april 1993 er der om landbrugsloven anført følgende:

»Ophørsordningen vil medføre, at flere arealer vil blive udbudt som tillægsjord til køb eller forpagtning. For at medvirke til en varig strukturforbedring ved omsætning af tillægsjord agter regeringen til efteråret at fremsætte lovforslag om ændring af landbrugsloven bl.a.

med henblik på at ændre reglerne om fortrinsstilling ved køb af tillægsjord, således at det ikke bliver muligt »at bygge sig til jord«.

Efter de nugældende regler kan fortrinsstillingen for mindre brug (under 70 ha) ikke gøres gældende, hvis en større jordkøber selv har brug for jorden på grund af manglende harmoni mellem antal dyr og jordtilliggende.«

I overensstemmelse hermed styrker det fremsatte lovforslag fortrinsstillingen for jordbrugere, der ejer under 70 ha. Endvidere fjernes muligheden for at bygge sig til jord i den forstand, at det ikke længere vil være muligt at afvise en fortrinsstilling på baggrund af den primære købers nært forestående besætningsudvidelse, f.eks. på grundlag af en påbegyndt bygningsudvidelse.